

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL ŠIAULIŲ UNIVERSITETE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2011m. balandžio 29 d. Nr. FA-P-33-5-15
Panevėžys

Auditas atliktas, vykdant
2010-06-21 pavedimą Nr. P-33-5

Auditą atliko:
Dalė Žilienė, vyriausioji valstybinė auditorė (grupės vadovė)

Auditas pradėtas 2010-06-21
Auditas baigtas 2011-04-26

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Įžanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6
1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų	6
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	7
3. Kiti pastebėjimai	7
3.1. Dėl lėšų darbo užmokesčiui naudojimo	7
3.2. Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo	8
3.3. Dėl studijų krepšelio apskaitos	8
4. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas	8
5. Rekomendacijos	9
Priedai	10

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2011 metams planavimą teisėtumo požiūriu; audituojamo subjekto 2010 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymą, naudojimą ir disponavimą jais ekonomiško požiūriu.

Audituojamas subjektas – Šiaulių universitetas – biudžetinė įstaiga, nuo 2011 m. kovo 3 d. įregistruotas viešąja įstaiga, adresas: Vilniaus g. 88, 76337 Šiauliai. Identifikavimo kodas 111951345.

Audituojamas laikotarpis – 2010 metai.

Audituojamu laikotarpiu universitetui vadovavo rektorius prof. Vidas Lauruška. Ekonomikos ir finansų tarnybos direktore dirbo Viktorija Ivanovienė.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie Šiaulių universiteto valstybės biudžeto vykdymo ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Teisės aktuose numatyta¹, kad finansinių ataskaitų rinkiniai pateikiami naudojantis Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema. Ji nėra iki galo įdiegta, todėl universitetas negali ja naudotis, pateikdamas finansinių ataskaitų rinkinį Finansų ministerijai.

Kadangi nėra aišku, kada finansinių ataskaitų rinkinys bus pateiktas Finansų ministerijai ir patikrintas, todėl nuomonės dėl universiteto finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumo audito išvadoje nepareiškiamo.

Audito metu buvo vertinamas ūkinių operacijų registravimas apskaitoje pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS) ir audituojamos universiteto 2010 metų biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitos:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2010 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2010 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

Universitetas 2010 metais vykdė tris programas:

1.1. „Aukščiausiosios kvalifikacijos specialistų rengimas“, kuriai vykdyti patvirtinta 21 034,2 tūkst. Lt asignavimų, įskaitant 2010 metais studijų krepšeliui skirtus asignavimus, o gauta ir panaudota 21 034,2 tūkst. Lt;

1.2. „Studentų rėmimo plėtra“. Jos asignavimų planas – 1 708,8 tūkst. Lt, o gauta ir panaudota 1 708,8 tūkst. Lt;

1.88. „Specialioji mokslo ir studijų plėtojimo programa“, kuriai patvirtinta 22 120,0 tūkst. Lt asignavimų, o gauta ir panaudota 21 151,1 tūkst. Lt.

Programoms patvirtinta 44 863,0 tūkst. Lt asignavimų, o gauta ir panaudota 43 894,1 tūkst. Lt. Universitetas 968,9 tūkst. Lt neįvykdė pajamų surinkimo plano dėl sumažėjusio studentų skaičiaus.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus².

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-07-16 nutarimo Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir viešojo sektoriaus subjektų, atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, nustatymo“ (2011-02-02 nutarimo Nr. 118 redakcija), 2.7 p.

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su pakeitimais).

Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis – 1 proc. (438,9 tūkst. Lt) visų kasinių išlaidų. Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad valstybės biudžeto vykdymo ataskaitos, kuriose yra nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais teisingos;

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekiant gauti įrodymų, reikalingų audito tikslams pasiekti, atlikta:

- rizikos analizė, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- susipažinta su vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis;
- tvarkų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra;
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių, biudžeto išlaidų sąmatų vykdymo

išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Svarbiausiose audito srityse: pagrindinės ir kitos veiklos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, pagrindinės veiklos ir kitos veiklos kitų sąnaudų, ilgalaikio materialaus ir nematerialaus bei trumpalaikio turto – atliktos vidutinės apimties savarankiškos audito procedūros. Joms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą. Audito įrodymai gauti taikant: patikrinimo, skaičiavimo, paklausimo ir analitinės audito procedūras.

Valstybės kontrolės 2010 metų valstybinio audito programoje numatyta sisteminių tyrimų sritis – viešojo sektoriaus subjektų sąskaitų likučių perkėlimo teisingumas. Šioje sisteminių tyrimų srityje buvo atliktos audito procedūros.

Teisėtumo požiūriu įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2011 metams poreikio planavimas.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl buhalterinės apskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų

Universitetas atliko buhalterinių sąskaitų likučių pagal 2009 m. gruodžio 31 d. būklę perkėlimą į 2010 m. registrų duomenis.

Universitetas nesivadovavo 16-uju VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“³, nes tikrąja verte neįvertino botanikos sode augančių medžių ir kitų augalų ir nenurodė šio biologinio turto vertės apskaitoje.

Vadovaujantis Botanikos sodo nuostatais⁴, sodas įsteigtas ne vien mokslinei veiklai vykdyti, bet ir gyvų augalų dokumentuotoms kolekcijoms kaupti, biologinės įvairovės išsaugojimui, švietimui, edukacinei veiklai ir reprezentacijai. Botanikos sodo medžiai ir augalai, kurie buvo apskaitomi trumpalaikiame turte, perkelti apskaitos duomenų likučius, buvo pripažinti atskaitinio laikotarpio sąnaudomis ir iškelti į nebalansinę sąskaitą. Valstybės kontrolės rašte⁵ pateikta rekomendacija dėl viso botanikos sodo biologinio turto įvertinimo ir apskaitymo pagal 16-ojo VSAFAS reikalavimus.

Universitetas nesivadovavo 16-ojo VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“ nuostatomis, nes botanikos sodo medžių ir augalų nepripažino, neįvertino ir neapskaitė biologiniame turte.

Universitetas nesivadovavo 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatomis⁶, nes nekilnojamųjų kultūros vertybių⁷ (Zubovų rūmų, Aušros alėja 50, Šiauliai), neįvertino ir neapskaitė tikrąja verte. Universitetas šį turtą apskaitė 724 322,00 Lt pastatų įsigijimo verte sąskaitoje „Kultūros paveldo statinių įsigijimo savikaina“.

Universitetas nesivadovavo 12-uju VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, nes nekilnojamųjų kultūros vertybių (statinių) neįvertino ir neapskaitė tikrąja verte atskiru turto vienetu.

³ Finansų ministro 2008-07-10 įsakymu Nr. 1K-233 patvirtintas 16-asis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“, 9 ir 11 p.

⁴ Šiaulių universiteto senato 2007-06-20 posėdyje patvirtinti Botanikos sodo nuostatai, 1.2 p.

⁵ Valstybės kontrolės 2010-12-21 raštas Nr. S-(33-1707)-2726 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

⁶ Finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. 1K-174 patvirtintas 12-asis Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Ilgalaikis materialusis turtas“, 42 p.

⁷ Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriaus 2002-04-17 įsakymas Nr. 82.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

Universitetas pažeidė nustatytus reikalavimus⁸, nes, nesuderinęs su Aplinkos ministerija, 2003–2010 m. laikotarpiu išnuomojo valstybės ilgalaikį materialųjį turtą (žr. 1 priedą).

Universitetas, nesuderinęs su Aplinkos ministerija išnuomojo 2678,29 m² valstybės ilgalaikį materialųjį turtą ir taip pažeidė Vyriausybės nutarimu nustatytą valstybės materialiojo turto nuomos tvarką.

3. Kiti pastebėjimai

3.1. Dėl lėšų darbo užmokesčiui naudojimo

Universitete patvirtinta tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo tvarka neužtikrina ekonomišką lėšų panaudojimą taip, kaip to reikalauja Biudžeto sandaros įstatymas⁹. Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo Šiaulių universitete tvarkoje¹⁰ nustatyta, kad, jei darbuotojas universitete dirba pagal kelias darbo sutartis, tai padalinio, iš kurio darbuotojas nėra siunčiamas į tarnybinę komandiruotę, vadovas pasirašo leidimą neatvykti į darbą, paliekant darbo užmokesį. Todėl universiteto vadovams už faktiškai nedirbtą laiką išmokėta 24 103,12 Lt darbo užmokesčio ir 7 467,14 Lt socialinio draudimo įmokų.

Valstybės kontrolė raštu¹¹ kreipėsi į Lietuvos Respublikos valstybinę darbo inspekciją, prašydama pateikti nuomonę dėl minėtos nuostatos atitikties teisės aktų reikalavimams. Darbo inspekcija nurodė¹², kad darbo santykius reglamentuojantys teisės aktai nenumato draudimo garantuoti darbuotojui darbo užmokesį už tą laiką, kurį jis neatvyko į darbą administracijos leidimu, tačiau tais atvejais, kai teisės aktai tiesiogiai nedraudžia darbo teisinių santykių subjektams patiems susitarimo būdu nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, šie subjektai turi vadovautis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, o iš valstybės biudžeto išlaikoma įstaiga gautas lėšas turi naudoti racionaliai ir taupiai.

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimas Nr. 1524 „Dėl valstybės materialiojo turto nuomos“ (2002-11-19 nutarimo Nr. 1814 redakcija), 3.11 p.

⁹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-20 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 1 d. 7 p.

¹⁰ Šiaulių universiteto rektoriaus 2008-08-29 įsakymu Nr. V-476 patvirtinta Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo Šiaulių universitete tvarka, 5.2.3 p.

¹¹ Valstybės kontrolės 2011-03-17 raštas Nr. S-(33-1707)-463 „Dėl darbo apmokėjimo“.

¹² Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos 2011-03-22 raštas Nr. 15 (SD)-5612 „Dėl neatvykimo į darbą administracijos leidimu“.

Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo Šiaulių universitete tvarka

Kai vienas asmuo universitete dirba pagal dvi ar kelias darbo sutartis (skirtinguose universiteto struktūriniuose padaliniuose / pareigybėse) ir yra siunčiamas į tarnybines komandiruotes kaip vieno struktūrinio padalinio / pareigybės darbuotojas, jis objektyviai tuo metu negali atlikti savo tiesioginių pareigų kitame struktūriniame padalinyje / pareigybėje, todėl komandiruotės metu jam leidžiama neatvykti į darbą tame struktūriniame padalinyje / pareigybėje, iš kurio jis nėra siunčiamas į tarnybines komandiruotes, darbo laiko apskaitos žiniaraštyje žymima ND (neatvykimas į darbą administracijai leidus) ir darbuotojams už dienas, kai jis neatvyko į darbą administracijai leidus, mokamas darbo užmokestis.

Darbo kodekso 186 straipsnio 1 dalis nustato, kad darbo užmokestis yra atlyginimas už darbą, darbuotojo atliekamą pagal darbo sutartį, pagal 143 straipsnio 2 dalies 2 punktą į darbo laiką neįeina neatvykimas į darbą administracijos leidimu.

Taip pat, universiteto rektoriui ir prorektoriui išvykus į tarnybines komandiruotes užsienyje, apmokėta už faktiškai nedirbtą laiką kitose (profesoriaus) pareigose.

Tokia tvarkos nuostata sukuria galimybę neekonomiškai naudoti skiriamus biudžeto asignavimus – mokėti darbo užmokestį už laikotarpius, kuriais neatliekamos darbuotojo funkcijos ir kurie neįeina į darbo laiką.

Universitetas neužtikrino ekonomišką lėšų naudojimą taip, kaip to reikalauja Biudžeto sandaros įstatymas, nes už faktiškai neatliktą darbą apmokėjo 24 103,12 Lt darbo užmokesčio ir 7 467,14 Lt socialinio draudimo įmokų.

3.2. Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo

Universitetas sudarė autorines kūrinių užsakymo sutartis su universiteto studijų prorektoriumi¹³. Įvertinus jų sudarymo aplinkybes nustatyta, kad universiteto studijų prorektorius dalyvavo priimant sprendimus ir pats priėmė sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais kuriant autorinius kūrinius ir gaunant autorinį atlyginimą, todėl ši informacija pagal kompetenciją perduota¹⁴ Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai, kuri pranešė apie pradėtą tyrimą¹⁵ dėl universiteto studijų prorektorius veiklos atitikties Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nuostatoms.

3.3. Dėl studijų krepšelio apskaitos

Universitetas 2010 metais atskirai netvarkė apskaitos pagal studijų krepšelį (valstybės biudžeto lėšos, skirtos studijoms valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti), apie tai informuotas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras¹⁶.

4. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas

Universiteto vidaus kontrolės sistema vertinama patenkinamai. Yra sukurtos ir taikomos vidaus kontrolės procedūros atsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, apskaitos

¹³ 2010-02-05 Nr. 3255, 2010-07-09 Nr. 64, 2010-10-12 Nr. 3357.

¹⁴ Valstybės kontrolės 2011-03-09 raštas Nr. S-(33-1707)-411 „Dėl galimų Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo pažeidimų“.

¹⁵ Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2011-03-28 raštas Nr. S-340 (2.5) „Dėl pranešimo apie atliekamą tyrimą“.

¹⁶ Valstybės kontrolės 2011-03-23 raštas Nr. S-(50-1691)-488 „Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų studijoms valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti, apskaitos ir atsiskaitymo“.

informacinę sistemą, turto apskaitos ir kitus vidaus kontrolės kriterijus. Tačiau audito metu nustatyti trūkumai apskaitant turtą, valdant, naudojant ir disponuojant valstybės turtu ir lėšomis, įgyvendinant pagrindinius universiteto veiklos tikslus, rodo, kad vidaus kontrolės sistema yra organizuota ir veikia nepakankamai.

Universitetas dėl audito metu nustatytų trūkumų papildomai informuotas Valstybės kontrolės raštais¹⁷.

5. Rekomendacijos

Atsižvelgdami į šioje ataskaitoje išdėstytus dalykus, rekomenduojame:

1. Įvertinti ir apskaityti biologinį turtą ir nekilnojamąją kultūros vertybę nustatyta tvarka, siekiant pateikti tikslus ir teisingus duomenis finansinėse ataskaitose.

2. Patikslinti Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo Šiaulių universitete tvarką, siekiant taupiai naudoti darbo užmokesčiui skirtas lėšas.

3-iojo audito departamento direktorė

Regina Rudokienė

3-iojo audito departamento Panevėžio skyriaus vedėjas

Vaidotas Šukys

3-iojo audito departamento Panevėžio skyriaus
vyriausioji valstybinė auditorė

Dalė Žilienė

¹⁷ Valstybės kontrolės raštai „Dėl audito metu nustatytų dalykų“: 2010-12-21 Nr. S-(33-1707)-2726 ir 2010-04-12 Nr. S-(33-1707)-651.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Šiaulių universitete atlikto
 finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“
 1 priedas

Išnuomotas ilgalaikis materialusis turtas

Data	Sutarties Nr.	Plotas m ²	Paskirtis
2008 m. spalio 21 d.	06-42/2008-10-27	33,41	patalpos leidybos paslaugoms teikti
2003 m. birželio 16 d.	6-278	21,68	patalpos leidybos paslaugoms teikti
2008 m. birželio 29 d.	06-444/2008-07-01	121,38	patalpos maitinimo paslaugoms teikti
2003 m. gegužės 28 d.	6-240	77,86	patalpas oftalmologijos paslaugoms teikti
2003 m. birželio 16 d.	6-265	115,32	garažai
2008 m. birželio 20 d.	06-17/2008-09-24	844,00	patalpas kultūrinei veiklai
2010 m. birželio 1 d.	06-26-D-2010-202	657,47	patalpos maitinimo paslaugoms teikti
2008 m. birželio 20 d.	06-446/2008-07-02	167,76	patalpos
2008 m. gegužės 30 d.	06-431/2008-06-12	460,26	patalpos
2009 m. kovo 25 d.	06-165/2009-03-25	179,15	patalpos
Iš viso:		2678,29	

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Šiaulių universitete atlikto
 finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“
 2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Tolimesni veiksmai ¹⁸	Rekomendacijos įvykdymo terminas (data) ¹⁹
1.	Įvertinti ir apskaityti biologinį turtą ir nekilnojamąją kultūros vertybę nustatyta tvarka, siekiant pateikti tikslus ir teisingus duomenis finansinėse ataskaitose.	2011 m. gegužės mėnesį bus skelbiamas konkursas turto vertinimui. Kartu bus įvertintas biologinis turtas ir nekilnojamosios kultūros vertybės.	2011-12-31
2.	Patikslinti Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo Šiaulių universitete tvarką, siekiant taupiai naudoti darbo užmokesčiui skirtas lėšas.	Bus patikslinta Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo Šiaulių universitete tvarka, siekiant ekonomiškiau naudoti darbo užmokesčiui skirtas lėšas taip, kaip to reikalauja Biudžeto sandaros įstatymas.	2011-06-30

¹⁸ Numatyta audituojamo subjekto.

¹⁹ Taip pat.